

Novel·la Un dels autors de literatura infantil i juvenil més llegits, amb milers d'exemplars venuts, Joaquim Carbó, és autor de literatura per a adults, amb una mirada desencantada sobre el món. Males Herbes li edita la darrera novel·la, 'Va com va!', la història d'un perdedor en els paisatges de la Barcelona de la crisi

La joventut d'en Carbó

Joaquim Carbó davant de la fotografia de promoció de la seva novel·la 'Els orangutans', del 1967, aquesta setmana a Barcelona

XAVIER CERVERA

JULIA GUILLAMON

Joaquim Carbó va néixer a Caldes de Malavella l'any 1932, té vuitanta-tres anys. I ha escrit una novel·la sobre la crisi i la manera com afecta la pobra gent, amb un ambient urbà que recorda una mica, en els detalls quotidians, *Mars del Carib*, la novel·la trencadora de Sergi Pons Codina sobre Sant Andreu. L'ha publicat a Males Herbes, una editorial especialitzada en literatura fantàstica. Li han fet un lloc (tot i que *Va com va!* és una novel·la estrictament realista) perquè l'admirin. Quan eren nanos, els editors Ramon Mas i Ricard Planas devien

llegir *La casa sota la sorra* (1966) o *La colla dels deu* (1969), els llibres de Carbó, amb molts milers d'exemplars venuts (*La casa sota la sorra* més de 180.000), en què diverses generacions de lectors han descobert la literatura en català. Jo sóc un d'aquests lectors: a l'escola vaig llegir *La colla dels deu*. I també ho és el fotògraf Xavier Cervera, que el fa posar davant d'una foto de 1967, amb un mico, de quan va publicar la més coneguda de les seves novel·les per a adults, *Els orangutans*. En el moment de la transició, la colla de Pep Albanell, Jaume Fuster, Maria Antònia Oliver i *tutti*

Les aixetes

"Jo no sóc un intel·lectual. Retrato pontífexs de taverna, que fan petits raonaments que podria fer jo mateix". Un dels personatges explica que quan era petit a casa només hi havia una aixeta i ara en té tretze a Barcelona i vint al poble. "On anirem a parar! Quantes aixetes aspiren a tenir els meus néts? Cinquanta? Setanta? Cent?"

quantí, reunits en el col·lectiu Ofèlia Dracs, ja se'l van afillar, i ara és al costat dels joves de trenta anys, en la trinxera de l'edició independent. Carbó és un jove incombustible.

Tu treballaves a La Caixa i després escrives? Com anava això?, li pregunto d'entrada. "Sí, he treballat quaranta anys fent el pressupost de despeses de personal. Algunes vegades m'havien proposat passar a la secció de cultura i sempre deia que no. Perquè treballant en una cosa que no tingués res a veure amb escriure, quan plegava a les tres, desconnectava. Si hagués

treballat a cultura, no ho hauria pogut fer". La pregunta ve a tomb perquè el protagonista de la novel·la treballa en un banc i ha d'acceptar, per força, que el canvi de feina. "És un ordenança, que es passa la vida davant d'una porta i com que no té gaire feina, llegeix. Fins que un dia el fan empleat i aquí comencen les seves desgràcies". Monika Zgustova em va explicar un cop que, a Praga, durant els anys del comunisme, molts intel·lectuals feien de vigilants d'aparcaments per poder llegir. El personatge de Carbó m'hi ha fet pensar.

Acomiadat del Banc Federal Municipal, fa petites feines de vigilància. Dir-ne detectiu, seria massa. La novel·la fa un desplegament de facultats d'observació: al bar, pel carrer, pel metro, i ofereix una imatge trencada de la societat. "Jo escric sobre la gent que puc controlar, gent que està en la meua situació o per sota. Em poso en la pell dels que passen magra". Per la novel·la desfila una legió d'homes i dones empobrits, en plena crisi del sistema públic i amb la corrupció a l'ordre del dia. Els personatges no tenen nom... tret dels estafadors, els barutts i els cràpules: tots es diuen noms que comencen amb les inicials F.M. d'un conegut exprohom del país. Un tema recurrent en les

Pel llibre desfila una legió d'homes i dones empobrits, en plena crisi del sistema públic, amb la corrupció pertot

primeres pàgines són les estafades per piràmides obertes i tancades, cadenes que creen guany només per als qui manegen els fils des de la punta. El boom immobiliari, per exemple. "Des de la meua talaia (som en un pis alt d'un bloc del carrer Antoni M. Claret a tocar del passeig Maragall) contemplo el pas del temps al carrer. Fa set o vuit anys tot era ple de grues. Ara només se'n veu una i encara no sé si treballa". Penso que, seguint el

Set títols que resumeixen la trajectòria de Joaquim Carbó. Els seus dos best-sellers, 'La casa sota la sorra' i 'La colla dels deu', dues novel·les per a adults, un còmic i els dos llibres més recents, autobiogràfics

XAVIER CERVERA

la cuina dels best-sellers

Com se't va acudir escriure *La casa sota la sorra*? "Per una notícia del diari". M'ensenya unes capsas, al fons del despatx, plenes de retalls de premsa. "Anaven a construir la presa d'Assuan i feien excavacions a corre-cuita per salvar els monuments. Uns arqueòlegs anglesos van trobar un forat, s'hi van despenjar, i va resultar una construcció de l'època dels faraons". A partir d'aquí va crear l'arqueòleg Pere Vidal i el seu ajudant Henry Balua. Amb el dibuixant Josep Maria Madorell va adaptar la història en forma de còmic que es va publicar a *Cavall Fort* i més endavant en vuit àlbums.

"Jo sempre li deia a en Madorell que fessin una versió amb els personatges vells, com érem nosaltres. I ell deia que no, que els personatges de còmic no tenen edat. Després de la mort de Madorell vaig publicar la novel·la *L'última casa*, que és l'homenatge a l'amic".

I *La colla dels deu*? "Va sortir

d'una foto de la revista *Paris Match*, on es veien deu nanos que s'havien inventat un joc de bàsquet sobre patins. Els vaig batejar i em vaig imaginar com serien. Va tenir una segona part que es va dir *L'home de Munic*. Sempre amb aquesta foto del *Paris Match* al costat de la màquina d'escriure. Havia de tenir una tercera part... però vaig perdre la foto!".

Els orangutans? Vaig anar a l'enterrament d'un familiar a Caldes de Malavella, d'aquells d'abans: després de l'enterrament es feia un gran tiberi a la casa del difunt. Em vaig imaginar la història d'un home que perd els papers. A la nit ha estat al Liceu fent de claca i ha tornat a casa mig torrat. Aleshores li diuen que ha d'anar a aquest enterrament. I comencen els problemes, perquè ha de demanar diners per endavant per pagar el tren... La gent m'associa sempre amb les històries per a la canalla, però he publicat vint-i-tres llibres per a adults". J.G.

raonament de Carbó, que el boom editorial també ha tingut forma de piràmide.

Totes aquestes anècdotes i personatges que apareixen en el llibre són retrats del natural? "Jo sóc de llibreta, molt tafaner". I m'explica l'origen d'un parell d'esceques de la novel·la. Un dia a Sancho de Àvila va veure un vell, amb la boca plena de dents d'or. I ho va relacio-

nar amb una botiga de Compro Or que té localitzada amb uns països sospitosos que sempre hi fan cua. Un dia anaven amb metro, amb la dona i, al fons del vagó, van veure una parella que s'abraçava i es petonejava ardorosament. Es van anar acostant, acostant. "Ell era un paio granellut i ella li estava petant els grans". Hi ha una mirada àcida a *Va com va!* sense perdre mai l'humor. "És allò de *La Codorniz*: Tiemble després de haver reïdo'. L'humor encara ho fa més amarg". Al final, a un dels estafadors, dubten si dur-lo a la presó o fer-lo conseller d'Economia.

Joaquim: els de Males Herbes diuen que ets una mena de Dr. Jekyll i Mr. Hyde. Què me'n dius? "Que és veritat. En la literatura per a adults m'interessen els personatges estripats, els perdedors. Sempre ha estat així. *Els orangutans*,

En la literatura per a infants es pot parlar de tot menys induir a la desesperació: això seria innoble

per exemple, no era optimista. Jo sempre he tocat de peus a terra, perquè he viscut la postguerra, que va ser duríssima. En la literatura per a infants es pot parlar de tot, menys induir a la desesperació: això seria innoble. Ja descobriren com és el món quan siguin grans". |

Joaquim Carbó
Va com va!

MALES HERBES. 318 PÀGINES. 16 EUROS